

ת"פ (חיפה) 42154-10-23 - מדינת ישראל נ' מנשיר שלמייב

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 42154-10-23 מדינת ישראל נ' שלמייב

לפני כבוד השופט אחסאן חלבי

בעניין: המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם מנשיר שלמייב

גזר דין

1. הנאשם, יליד 1950, הורשע על סמך הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירה שעניינה **תקיפת בת זוג**, בהתאם לסעיפים 379 ו-382(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הנאשם והמתלוננת היו בני זוג במועד הרלוונטי לכתב האישום, והתגוררו יחדיו בעיר חיפה. ביום 24.8.2023 בשעה 10:00, בצל ויכוח בין המתלוננת לנאשם על רקע נעילת חדר האמבטיה על ידי המתלוננת, תקף הנאשם את המתלוננת באופן שהכה אותה באמצעות אגרוף בעינה השמאלית ובסנטרה, ובעת שהתכופפה המתלוננת נוכח הכאב שחשה ממעשיו של הנאשם הוא הכה אותה באמצעות אגרוף בגבה. בהמשך, ולאחר שניגשה המתלוננת לחדר השינה שלה, הגיע הנאשם והכה אותה באגרוף בראשה. כתוצאה מהמעשים נגרמה למתלוננת אדמומיות בלחיה מתחת לעין שמאל.
3. יצוין כי הנאשם כפר תחילה בכתב האישום **המקורי** אשר ייחס לו עבירה של תקיפת בת זוג שגורמת חבלה של ממש, בהתאם לסעיפים 382(ג) ו-380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, אולם טרם תחילת שמיעת פרשת הראיות, הוא ביקש לחזור בו מהכפירה ולהודות בכתב האישום המתוקן.

טיעוני הצדדים לעניין העונש

4. בטיעוניה הכתובים לעניין העונש, התייחסה המאשימה לערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם ועמדה על זכותה של המתלוננת להיות מוגנת מפני אלימות מצד בן זוגה ומפני כל חשש. המאשימה הפנתה לפסיקה של בית המשפט העליון וכן לנסיבות ביצוע העבירה, תוך שציינה כי אמנם הנזק שנגרם הוא נזק "מזערי" אולם אירוע האלימות יכול היה להיגרם אחרת. לשיטת המאשימה, מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בפועל, שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות, לבין 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. לאחר התייחסות לנסיבות

עמוד 1

שאינן קשורות בביצוע העבירה, לרבות היעדרן של הרשעות קודמות, עתרה המאשימה להטיל על הנאשם מאסר בפועל ברף התחתון של המתחם, מאסר מותנה משמעותי ומרתיע וכן פיצוי למתלוננת. במעמד הדין מסר בא-כוח המאשימה כי למתלוננת אין עניין "שהנאשם יכנס לכלא".

5. ההגנה טענה כי מדובר בנאשם בן 74, ללא הרשעות קודמות בפלילים, אשר עומד לראשונה בחייו לפני בית משפט. ההגנה הפנתה לאמור בדוח סוציאלי מטעם המחלקה לשירותים חברתיים, שהוגש ללא התנגדות המאשימה, ואשר שופך אור על מערכת היחסים שהייתה בין הנאשם למתלוננת. לצד זאת, טענה ההגנה כי הנאשם לא מתגורר יותר עם המתלוננת אלא שוכר דירה וחי לבדו. ההגנה ביקשה "להסתפק בענישה הצופה פני עתיד", גם בשים לב לעמדת המתלוננת עצמה, ואף ציינה כי רכיב הפיצויים המבוקש על ידי המאשימה יש בו משום הכבדה על הנאשם.

6. המסמך שהוגש על-ידי ההגנה מטעם המחלקה לשירותים חברתיים בעיריית חיפה (נ/1) מספק פירוט באשר למערכת היחסים שהייתה מוכרת למחלקה עוד בשלב שקדם לאירוע המתואר בכתב האישום המתוקן. מפאת צנעת הפרט לא יפורטו הדברים, אולם יצוין כי מהמסמך עולה, בין היתר, ההתרשמות לחוסר האונים של הנאשם במערכת היחסים שהייתה עם המתלוננת, לרבות בשל האשמות שווא כלפיו. מכל מקום, ניכר היה כי קיים קושי בהמשך המגורים של הנאשם והמתלוננת יחדיו, ולכן פעלו במחלקה לשירותים חברתיים להפרדה ביניהם, כפי שאכן קרה.

7. הנאשם מסר בדברו האחרון את הדברים הבאים: "אני אשם. אני חולה. יש לי סוכרת 25 שנים. כל שנה זה מחמיר. זה מה שרציתי לומר. זה העיקר, שאני חולה. אני מתחרט על מה שעשיתי. אני לא בקשר עם המתלוננת...".

דין והכרעה

8. כידוע, העיקרון המנחה בענישה הוא עיקרון ההלימה כך שיתקיים "יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ובנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". על פי המתווה שנקבע בתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יש לקבוע תחילה את מתחם העונש ההולם תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה. במקרה דנן, ושעה שמדובר באירוע אחד, ייקבע מתחם העונש ההולם על פי אמות המידה שבחוק, ולאחר מכן ייקבע עונשו של הנאשם.

9. העבירה בה הורשע הנאשם, בבסיסה, נועדה להגן על ביטחונו האישי של כל אדם, על הריבונות שיש לו על גופו ועל רווחתו, שלוותו ושלמות גופו. ערכים חברתיים אלו הן בליבת הערכים היסודיים של כל חברה מתוקנת ונדמה כי אין צורך להכביר על כך מילים. העבירות שאוסרות אלימות בתוכי המשפחה מבקשות להגן גם על התא המשפחתי ועל מעמדו, כבודו ושלמות גופם של צדדים פגיעים במשפחה, וכפי שנאמר עוד לפני שנים רבות:

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של

ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או כלפי בת זוג... " (ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.10.2007)).

10. מידת הפגיעה בערכים החברתיים נלמדת, בין היתר, מנסיבות ביצוע העבירה אשר כשלעצמן מהוות נדבך חשוב בקביעת מתחם העונש ההולם. במקרה דנן, הנאשם היכה את המתלוננת שהייתה כאמור בת זוגו באותה העת, כאשר שניהם מבוגרים בגילם, וזאת באמצעות אגרופים בחלקים שונים בגופה, בצל ויכוח ביניהם. מנגד, יש לציין כי מדובר באירוע יחיד, ולא ברצף אירועים אלימים, שבמהלכו תקף הנאשם את המתלוננת באמצעות ידיו, ולא בדרך אחרת, בעקבות ויכוח וללא תכנון מוקדם. לא נגרם למתלוננת נזק ממשי כתוצאה מהתקיפה ועל פי התיאור שבכתב האישום סבלה המתלוננת מאדמומיות בלחיה. נראה גם כי הנזק שיכול היה להיגרם מהמעשה אינו חמור במיוחד, בהתאם לנסיבות התקיפה.

11. לאחר בחינת נסיבות ביצוע העבירה והפגיעה בערכים החברתיים, ולשם קביעת מתחם העונש ההולם, יש להתייחס לרמת הענישה הנוהגת בעבירות כגון אלו. ייאמר מיד, כי גם בעבירה זו מנעד הענישה הוא רחב, ועל כן נכון כי מלאכת הבחינה תיעשה אל מול המקרים הדומים ביותר למקרה שלפנינו:

(-) במסגרת רע"פ 3077/16 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2.5.2016) נדון עניינו של נאשם אשר הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של תקיפה סתם כלפי בת זוג. על פי עובדות ההרשעה, הנאשם תקף את אשתו במהלך ויכוח בין השניים בכך שדחף אותה לעבר המיטה, משך בשערה, סובב את גופה וכופף אותו לעבר הרצפה, בעודו אוחז בצווארה. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לתקופה קצרה, שאפשר שירוצה בדרך של עבודות שירות, לבין 14 חודשי מאסר לריצוי בפועל. לאחר שנבחנו הנסיבות שאינן קשורות בעבירה וביניהן העובדה כי אין לחובת הנאשם הרשעות מהתקופה האחרונה והעובדה שחל נתק בינו לבין המתלוננת, אך גם בשים לב להיעדר חרטה, מצא בית המשפט להטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד עונשים נוספים. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה, בשים לב לנסיבות שקשורות בנאשם ובמערכת היחסים עם המתלוננת עובר לאירוע, וגם בקשת רשות הערעור שהוגשה לבית המשפט העליון נדחתה. לגוף הדברים, ציין, בין היתר, בית המשפט העליון כי הנאשם "... חזר והדגיש בבקשתו, כי עסקינן בתקיפה 'סתם', אולם דומה כי אירוע בו מלפף הבעל את שערות ראשה של אשתו בידו, מרים וגורר אותה מהמיטה, לוחץ על צווארה באמצעות אגודלו ואמתו, מחזיק אותה באוויר ומטיח אותה לרצפה - איננו ראוי להתייחסות 'סתם'".

(-) במסגרת רע"פ 1884/19 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.3.2019) נדון עניינו של נאשם אשר הורשע בעבירות של תקיפה סתם נגד בת זוג, איומים ותקיפה שגורמת חבלה של ממש, בגין כך שתקף את בת הזוג שלו בארבעה אירועים שונים בפרק זמן של כשנתיים. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש נע בין מספר חודשי מאסר שניתן

לרצותם בדרך של עבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר בפועל, וגזר את עונשו של הנאשם **לארבעה חודשי מאסר לריצוי בפועל** לצד עונשים נוספים. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון. בית המשפט העליון ציין לגוף העונש כי דומה שבית משפט השלום הקל עם המבקש בגין נסיבותיו הרפואיות, אך אין הצדקה להקלה נוספת.

(-) במסגרת רע"פ 1454/21 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.3.2021) נדון עניינו של נאשם אשר הבחין בחשבון ה"פייסבוק" המשותף לו ולמתלוננת, ממנה התגרש מספר חודשים קודם לכן, בהודעות שקיבלה מאדם אחר אותו זיהה כאחד שהיה ברבנות בזמן שהיו שם. בשל האמור, נסע הנאשם לבית המתלוננת בעיר מגוריה, וכשנכנס לביתה תקף אותה בכך שאחז בצווארה, חנק אותה, נעל את דלת הבית מבפנים וכופף את ידה. הנאשם תשאל את המתלוננת על ההודעה שקיבלה, קילל וגידף אותה ואף איים עליה, וחזר ותקף אותה בכך שדחף אותה אל העבר הספה מספר פעמים. בית משפט השלום, לאחר בחינת שיקולים שונים, מצא שלא להרשיע את הנאשם ומשכך הוטל צו מבחן לצד התחייבות להימנע מביצוע עבירה. ערעור שהגישה המדינה על החלטת בית משפט השלום התקבל, ונמצא כי יש להרשיע את הנאשם בעבירה שיוחסה לו- **תקיפה סתם של בת זוג**, תוך הטלת **עונש מאסר מותנה** בנוסף לעונשים שהוטלו. בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון נדחתה, ובין היתר נקבע כי בית המשפט המחוזי עשה חסד עם המבקש שעה שהסתפק בעונש של מאסר מותנה בלבד בצל הנסיבות האישיות.

(-) במסגרת רע"פ 8511/22 גראדה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (13.12.2022) נדון עניינו של נאשם אשר הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של **היזק לרכוש במזיד ותקיפה סתם של בת זוג**. על פי עובדות ההרשעה, הנאשם תקף את המתלוננת, בת זוגו, בזמן שהייתה בחודש השביעי להריונה, "באמצעות ידיו בראשה ובכל חלקי גופה וכן הטיח אותה לעבר הרצפה. בהמשך לכך, פירק [הנאשם] מגב שהיה במקום, ועם המקל שהיה מחובר אליו הכה את המתלוננת בידיה וברגליה, ולאחר מכן המשיך להלום בראשה באגרופים". בית משפט השלום גזר על הנאשם **4 חודשי מאסר לריצוי בפועל**, לצד ענישה נלווית, תוך התחשבות בנסיבות מקלות. בית המשפט המחוזי דחה ערעור שהוגש אליו וגם בקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון, שהתמקדה בסוגיית ההרשעה, נדחתה. בית המשפט העליון קבע כי "בית משפט השלום איזן כראוי בין כלל השיקולים הרלבנטיים בנסיבות העניין, ואף נתן משקל של ממש לנסיבותיו האישיות של [הנאשם], ובשל כך לא מיצה עמו את הדין, ואף לא השית על [הנאשם] ענישה כספית".

(-) במסגרת רע"פ 4803/24 עזבה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (23.6.2024) נדון עניינו של נאשם אשר הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של **תקיפה סתם כלפי בת זוג** וכן בעבירה של **איומים**. על פי עובדות ההרשעה, הנאשם הגיע לדירת המתלוננת, בת זוגו לשעבר, בעת ששניהם ניהלו הליך גירושין, ללא התראה מוקדמת, והעיר אותה משינה תוך שאיים על חייה ועל שלומה, תפס אותה בצוואר והמשיך לאיים עליה. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין מאסר מותנה לתשעה חודשי מאסר בפועל**, אולם לאור עברו הפלילי של הנאשם שכלל הרשעות בעבירות רכוש

ואלימות, ונוכח מאסרים מותנים תלויים ועומדים, מצא להטיל עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בפועל בגין הרשעתו, אך זאת תוך הפעלת המאסרים המותנים בחופף ובמצטבר כך שסך הכל ירצה 12 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נוספים. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה, תוך שנאמר כי נעשה חסד עם הנאשם בקביעת מתחם נמוך לעניין העונש ההולם. בית המשפט העליון מצא לדחות את בקשת הנאשם למתן רשות ערעור.

(-) לצורך השלמת הליך הבחינה של רמת הענישה הנוהגת, נבחנו גם גזרי דין ופסקי דין שניתנו על ידי בתי משפט השלום והמחוזי, ובכללם אלו: עפ"ג (מחוזי באר-שבע) 49459-01-22 **מדינת ישראל נ' רוזן** [פורסם בנבו] (9.3.2022); עפ"ג (מחוזי חיפה) 423-01-20 **מדינת ישראל נ' שקולניק** [פורסם בנבו] (12.7.2020); ת"פ (שלום חיפה) 33449-10-22 **מדינת ישראל נ' ביאדי** [פורסם בנבו] (7.1.2024); ת"פ (שלום חיפה) 33449-10-22 **מדינת ישראל נ' ביאדי** [פורסם בנבו] (14.1.2024).

12. קביעת מתחם העונש ההולם הינה קביעה נורמטיבית של גבולות העונש הראוי לעבירה בנסיבותיה ובהתאם לרמת הענישה הנוהגת. משעסקינן בקביעת הנורמה הראויה, ולאור האמירות החוזרות ונשנות בפסיקה באשר לצורך בהטלת ענישה ממשית בעבירות שעניינן אלימות במשפחה, יש היגיון רב בעתירת המאשימה למתחם עונש הולם שנע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בפועל, שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות, לבין 12 חודשי מאסר בפועל, ברכיב הענישה העיקרי. **ברם**, ובעיקר לאור כך שמדובר באירוע יחיד של תקיפה "סתם", ללא תכנון מוקדם, שנעשה בו שימוש בידים, מבלי שנגרם נזק ממשי למתלוננת, ובשים לב לכך שישנה אחיזה בפסיקה, לרבות זו של בית המשפט העליון, גם למתחם שתחילתו במאסר מותנה בעבירות אלימות במשפחה ברף חומרה נמוך, מצאתי, על אף ההתלבטות, לקבוע כי **מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין מאסר מותנה למאסר לריצוי בפועל בן תשעה חודשים**.

13. מכאן, לשיקולים הרלוונטיים לקביעת עונשו של הנאשם בתוככי המתחם. מדובר בנאשם בן 74 שנים, ללא כל הרשעה בפלילים, כאשר ברור וניכר שעונש של מאסר, אף אם עונש קצר שירוצה בדרך של עבודות שירות, יכול לפגוע בו. בהקשר הזה ייאמר כי המחוקק מצא לציין את סוגיית הגיל באופן פרטני לצד השיקול שנוגע לפגיעת העונש בנאשם, בסעיף 40א(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. הנאשם אמנם כפר תחילה בכתב האישום המקורי, אולם הוא נטל אחריות לאחר תיקון העבירה מתקיפה שגורמת חבלה ממשית לתקיפה "סתם", מבלי להידרש לשמיעת מי מעדי התביעה, לרבות המתלוננת. זאת ועוד, מסגרת החיים המשותפת של בני הזוג, כעולה מהדוח הסוציאלי שהוגש מטעם ההגנה, על מורכבותה, הייתה הרקע לביצוע העבירה בה הורשע הנאשם, אולם לאחר האירוע, ובהתאם גם להמלצת המחלקה לשירותים חברתיים, נפרד הנאשם מהמתלוננת והוא חי בשכירות וללא קשר עמה. על כן, הסיכון הנשקף ממנו, פחת עד מאוד, ויש לכך השלכה על שיקול ההרתעה שנבחן בתוככי המתחם. הנאשם הביע חרטה על מעשיו, והדבר כאמור מקופל בבחירתו להודות באשמה ולהיות מורשע בדין. בנוסף, הנאשם אינו בקו הבריאות, כפי שהעיד בעצמו, ולדבריו מצבו הרפואי הולך ומחמיר עם השנים.

14. בחינת השיקולים הללו, הובילה אותי למסקנה שלפיה יש להקל בדינו של הנאשם ולקבוע אותו בתחתית המתחם, תוך שאני לוקח בחשבון את עמדת המתלוננת עצמה שביקשה להימנע מהטלת עונש מאסר על הנאשם. סברתי כי במקרה דנן די בהטלת עונש מאסר מותנה, שצופה את פני העתיד, תוך הימנעות מהטלת עונש מאסר לריצוי בפועל אף לא בדרך של עבודות שירות. לטעמי מדובר במקרה חריג בנסיבותיו הכוללות אשר מצדיק נקיטה בקו ענישה שאינו בגדר הכלל בעבירות של אלימות בתוככי המשפחה. לצד האמור, וגם בשים לב לעמדת ההגנה, סברתי כי יש מקום לפסיקת פיצויים למתלוננת, אף אם לא בסכום גבוה, לאור הנסיבות.

15. על כן, הריני להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. שישה (6) חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור תוך שלוש שנים מהיום כל עבירת תקיפה של אדם אחר.

ב. פיצויים למתלוננת על סך 3,000 ₪ אותם ישלם הנאשם בשישה שיעורים חודשיים, עוקבים ושווים, החל מיום 1.9.2024. המאשימה תעביר את פרטי המתלוננת למזכירות בהקדם.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ד' תמוז תשפ"ד, 10 יולי 2024, בהעדר הצדדים.